

1

In de treincoupé heerste een verstilde leegte waarvan ook de passagiers deel uitmaakten, zodat we ons heel erg bewust waren van het minste of geringste geluid of van iedere beweging. Zonder dat er reden toe was, luisterde ik en vergat bijna te ademen. Het was nog geen zes uur 's ochtends. Alle anderen waren half wakker en koud tot op het bot, want de zon was nog niet opgegaan, maar ze wachtten met veel meer geduld dan ik op het vertrek van de trein die via de westelijke uitlopers van de Andes naar de kust zou rijden. Volgens het dienstrooster had hij om half zes moeten vertrekken, en hoewel ik lang genoeg in Ecuador woonde om vertragingen te verwachten, was ik nu wel heel ongeduldig om aan de laatste etappe van de heel lang reis te beginnen – er was een leven lang aan voorbereidingen op het zendingswerk onder de indianen die in de bergen woonden aan voorafgegaan.

De deur van de trein ging open en hief de leegte op. Er klonk een verlegen stem: 'Kleine koffertjes. Speelgoed. Eén *sucré*.'

Een vrouw in een geruite omslagdoek en een lange wollen rok hield een mand tussen de dicht op elkaar staande treinbanken voor zich uit. Toen ik me naar haar toe draaide zag ze me. Een buitenlander was altijd een potentiële klant.

‘Eén *sucre* maar, *señorita*.’ Ze bleef stilstaan waar ik zat en liet me met een blik van nederigheid en hoop haar mand zien.

Een *sucre*, ongeveer vijf cent. Ik pakte een van de piepkleine valiesjes uit de mand. Het was gemaakt van laagjes krantenpapier die op elkaar waren gelijmd en bedekt met papier dat een leerprint had. Er zat een hengseltje op en eromheen zat een riempje met een goudkleurige sluiting om het koffertje dicht te maken. Het was zo’n vijf centimeter groot.

‘Heb jij dat gemaakt?’ vroeg ik.

‘Si, *señorita*. Zelf gemaakt.’

‘Wat een werk, zeg! Eén *sucre*, toch?’

‘Si, *señorita*. Eén *sucre*, niet meer. Het is niet zo duur, *señorita*. Kijk hoe mooi het is gemaakt. Het is heel mooi. Maar één *sucre*.’

‘Nee, het is helemaal niet duur,’ stemde ik in. ‘Ik begrijp niet hoe je er geld aan over- houdt.’

‘Nou, ik verdien ook niet zoveel, *señorita*. Beter iets dan niets. Ik heb zes kinderen. Ik probeer voor ze te zorgen. Soms helpt mijn dochter. Ze is twaalf. Ze lijmt de papiertjes op elkaar. Wilt u er eentje, *señorita*?’

‘Ja, ik wil er wel een.’ Ik stopte de *sucre* in haar hand en kocht het speelgoedkoffertje. Ik bedacht om het aan een kind te geven. Misschien aan een indiaans kind. Meneer en mevrouw MacDonalds, die me aan het eind van de treinreis zouden opwachten waren op leeftijd. Hun kinderen waren al volwassen.

Het was fijn dat ik nu door ervaren zendelingen werd verwelkomd en daar logeer. Een halfjaar eerder was mijn aankomst in Guayaquil helemaal anders geweest. De smalle kustlijn die ik kon zien toen het schip voor anker ging, was een soort lijn die een nieuwe fase in mijn leven markeerde. Er eenmaal overheen veranderde alles in mijn leven. De dagen die ik aan boord van het schip had doorgebracht, hadden me laten proeven van een wereld die ik niet kende en waarheen ik nooit meer terug zou gaan: een wereld vol luxe, een wereld met camembert en bedreven obers en zachte muziek tijdens het diner. Terwijl ik vlak

voor het van boord gaan op het dek stond, voelde ik een haast onmerkbaar briesje door mijn haar gaan. Ik draaide mijn gezicht ernaartoe, deed mijn ogen dicht en probeerde me de verre kusten voor te stellen met hun palmbomen, de hutten met daken van stro en de bruine kinderen die, daar waar de wind vandaan kwam, over het zand renden. Het zou niet lang meer duren. Om onverklaarbare redenen wilde ik dat het anders was. Achter me ging de deur open, waardoor iets van die kleine wereld in de buitenlucht verwaaide: gekoelde lucht, de geur van parfums, sigarettenrook, steaks en alcohol. Ik wilde dat het voort bleef duren, niet alleen voor onbepaalde tijd maar voor eeuwig – die tijdloze dagen van de reis toen ik me niet voorbereidde op het zendelingschap. Dat gebrek aan verantwoordelijkheid was bedwelmend. Nu moest ik de stap zetten.

Ik verliet het dek en deed de laatste dingen in mijn koffer. Mijn in leer gebonden Bijbel lag op het nachtkastje en omdat ik bemoedigd wilde worden, pakte ik hem. *Vrees niet, ik ben met u.* De Bijbel was haast automatisch bij die passage opengevallen, want het was een van mijn meest geliefde verzen – voor mij was het Gods stem. Ik ging van het schip af. Om te beginnen volgde er een reis over de rivier – stroomopwaarts – en daarna de eerste nacht in een Ecuadoraans hotel met zijn geur van pleisterwerk en schimmel, goedkope zeep en boenwas, een hotel met een te kort bed en een stug kussen, van geluiden van hoesten en spugen op de gang en van blaffende honden op straat. Een klok sloeg oorverdovend het hele en halve uur, een muskiet zong dicht bij mijn oor hoog zoemend zijn lied en in een nabijgelegen dansgelegenheid toeterde en snerpte een trompet. Ik overdacht dat ik op de plek die God me had gewezen zulke geringe ongemakken, zulke kleine offers zou moeten verwelkomen.

‘Speelgoed, meneer? Koffertjes, *señorita*? Speelgoed voor uw kinderen. Eén *sucré* maar.’ De arme vrouw was terug. Ze probeerde opnieuw haar snuisterijen aan de man te brengen. Er was maar een kleine kans dat iemand in de andere coupé er een

had gekocht – het was de tweede klas met lange houten banken die naar het gangpad gericht stonden en waarop indianen zaten, ineengedoken in poncho's, en vrouwen met grote bundels stof en manden. De stem van de speelgoedverkoopster ging meestal verloren in de schelle kreten van vrouwen in witte schorten die op het perron stonden en borden met warm eten verkochten.

Voor me zat een man die een zwarte hoed en een donkerrode poncho droeg, op zijn schoot lag een pak dat in jute was verpakt. De geur van de vochtige wol van zijn poncho vermengde zich met de diepe zoete geur van de brillantine waarmee zijn vrouw haar zwarte vlecht had ingesmeerd. Aan de andere kant van het pad zaten twee mannen in een zwart kostuum en met zwarte stropdassen een krant te lezen. Drie kinderen die voor hen zaten, hadden hun zitplaatsen omgedraaid en zo een privéhokje gemaakt. Samen met hun moeder vormden ze, toen ze zichzelf en hun bundels goed geïnstalleerde hadden een kleine kronkelende en krioelende kosmos. Uiteindelijk keken ze elkaar tevreden aan. Er zat, wat hen betrof, niemand anders in de trein. Maar die waren er wel. Een ervan begluurde me. Drie gezichten keken me aan. *La gringa!* Zie je die *gringuita*? Daar had je dat woord weer – de vreemdelinge – maar ik was er nu wel aan gewend. Ik had het al honderden keren in de straten van Guayaquil en later in Ambato, waar ik Spaans studeerde, gehoord. Ze draaiden zich weer om en keken ernstig naar hun moeder alsof hun veiligheid in gevaar was gebracht. De ogen van de twee die tegenover me zaten, keken me af en toe vluchtig aan. Ik probeerde hun blikken met een glimlach te beantwoorden. *Ik doe jullie geen kwaad. Echt, ik ben niet gevaarlijk, zelfs al ben ik een gringa.* Ze deden net of ze het niet hadden gezien.

'Eieren! Vers gekookte eieren!' Een vrouw stak haar hoofd door de deuropening van de treinwagon en achter haar deed een andere vrouw hetzelfde en schreeuwde met schelle stem: 'Eieren! Aardappels! Boterzachte mais!'

Snerpend klonk een fluit, de trein begon plotseling te sissen en kwam schokkend in beweging. De twee verkoopsters tui-melden tegen de deuropening en probeerden heelhuids het perron te bereiken. Arme stakkers! Hoeveel verdienden ze eigenlijk met hun handeltje? Ik keek uit het raam en zag de vrouw met de valiesjes passeren – de voorraad leek nog niet te zijn geslonken.

‘Nu gaan we vertrekken!’ riepen de kinderen.

‘Mond dicht!’ riep hun moeder.

Opnieuw een enorme schok, een knarsend geluid en gebonk: de trein zette zich in beweging.

Ik had tien van die speelgoedkoffertjes moeten kopen, dacht ik. Op z’n minst! Dat had ik voor die arme vrouw kunnen doen. Ik draaide mijn hoofd zover ik kon om te kijken of ik haar nog steeds kon zien. Ik zag haar nog. Daar stond ze met haar mand. Het leek wel of ze naar me keek, hoewel we al te ver waren om er zeker van te zijn. Toen de trein door een bocht reed en het station uit het zicht verdween, stond ze er nog steeds.

Ik was onderweg. Nog net niet helemaal een echte zende-linge, maar binnenkort...

Het was niet mogelijk om gemakkelijk te zitten, want mijn benen waren te lang voor de ruimte tussen de zitplaatsen – ze waren op Ecuadoranen berekend. Ik had me nooit lang gevonden – in mijn geboorteland had ik een gemiddelde lengte – totdat ik ging reizen met Ecuadoraanse bussen waarin ik niet rechtop kon staan. Er kwam koude tocht door de vloer van de knarsende en krakende trein en ik probeerde mijn benen over elkaar te doen om ze warm te houden. Toen ik eenmaal een zithouding had gevonden, was het lastig om anders te gaan zitten, waardoor mijn tenen en voeten gingen tintelen en gevoelloos werden. Ik besloot om hier niet op te letten en mijn aandacht te richten op de omgeving.